GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șĕse lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șĕse lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 74. Lunĭ, Marțĭ 1 (13) Aprilie. 1886.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei".

Cu 1 Aprilie 1886 st. v., se va începe **unŭ nou abonamentŭ**, la care învitămŭ pe toțĭ onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Prețulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ șĕse „ 6 „
„ unŭ anŭ 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ **10 franci**
„ șĕse „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Abonaților de pân'acum li-se recomanda a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâșiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Brașovŭ 31 Martie 1886.

Aruncândŭ o privire în trecutŭ amŭ arĕtatŭ nu de multŭ, că deputații de naționalitate română din dieta ungară au fostŭ *protestată* la 1868 în unire cu Sêrbii în contra „legei naționalitățilorŭ," care cuprindea concesiunile ce le făcuseră Maghiarii, sub conducerea lui Deak, popórelorŭ nemaghiare în anulŭ acela de tristă aducere aminte.

De aceste concesiunĭ nu s'a alesŭ nimicŭ, paragrafii numitei legĭ au rĕmasŭ literă mórtă și astăḑĭ va înțelege fie-care pe deplinŭ, ca nicĭ cei ce au încheiatŭ pactulŭ și au redactatŭ legile votate la 1867 și 1868 n'au avutŭ mai bune și mai sincere intențiunĭ fața cu naționalitățile, ca șoviniștii, carĭ suntŭ astăḑĭ la putere. Numai câtŭ cei de atuncĭ erau mai prudențĭ și mai precauțĭ în procederile lorŭ și nu se totŭ făleau, că ne vorŭ strivĭ cu puterea lorŭ séu că ne vorŭ cumpĕra cu banĭ.

Tocmai acum a apărutŭ în Budapesta alŭ doilea volumŭ din discursurile și scrisorile lui Deak, culese de Konyi Mano. Găsimŭ în acestŭ volumŭ în o scrisóre, ce.o scrise Deak cumnatului sĕu în Ianuarie 1861, după prima audiență ce a avut'o la împĕratulŭ, unŭ interesantŭ pasagiu, unde între „cestiunile grave", ce aștéptă a fi resolvate, este înșirată la punctulŭ alŭ treilea și „cestiunea naționalitățilorŭ nemaghiare".

„Aceste naționalitățĭ" — ḑice Deak — „pășescŭ cu nisce pretensiunĭ, ce nu se potŭ împlinĭ. Croații, Românii, Sêrbii, totĭ voescŭ sĕ fiă privițĭ ca națiunĭ politice deosebite și facŭ nisce pretensiunĭ, carĭ, împlinindu-sĕ, ar schimba Ungaria într'unŭ nou statŭ federativŭ, în care rassa maghiară din mijloculŭ țĕrei, fără granițe d'a se puté apĕra, ar forma numai o fracțiune."

Ei bine, astăḑĭ în Ungaria domnesce centralisațiunea cea mai cumplită. Incetat'au Maghiarii de a fi o fracțiune a poporațiunei? Noi credemŭ că nu. Deosebirea e numai că aḑĭ ei se înșélă că suntŭ alfa și omega în statŭ și că celelalte popóre nu numĕră nimicŭ.

Maghiarii în adevĕrŭ nu mai vreau sĕ calculeze aḑĭ cu naționalitățile, ei facŭ numai politică mare esterióră, pentru naționalitățĭ guvernulŭ Tisza nu ia decâtŭ numai mĕsurĭ polițienescĭ.

Décă însĕ în ochii șoviniștilorŭ noi nu mai numĕrămŭ nimicŭ și pretensiunile nóstre aparŭ chiar ridicule, sĕ ne ferimŭ celŭ puținŭ ca ideile lorŭ erostrate sĕ nu producă cumva în sinulŭ nostru credința, că lupta nóstră ar fi nefructifere, ba chiar peșértă.

Cetindŭ scrisórea lui Deak dela 1861 neamŭ adusŭ aminte de o importantă scrisóre, ce a scris'o totŭ la 1861 marele bărbatŭ românŭ fericitulŭ *Andrĕiu de Moc[illegible]nyi*; cătră alegĕtorii sĕi. Reproducemŭ aicĭ acéstă scrisóre datată din Foen 30 Aprilie n. 1861." Ea cuprinde mari și salutare idei, carĭ îșĭ au și aḑĭ deplina lorŭ îndreptățire:

„Onorată comisiune centrală! Insciințatŭ fiind prin protocolulŭ alegerei de ablegatŭ pentru dieta țĕrei din 24 Aprile a. c., cumcă o majoritate împunĕtóre din orașulŭ Lugoșului și cercului lui, éră mai cu sémă din conaționalii mei Românĭ m'au distinsŭ cu încrederea sa, alegêndu-mĕ de ablegatŭ la dietă, îmĭ ținŭ de strînsă datorință a ruga pe on. comisiune, ca sĕ esprime multŭ prețuițilorŭ mei alegĕtorĭ adênca mea mulțămire pentru atâta distingere."

„Insĕ — fiind-că eu rĕmânêndŭ credinciosŭ principielorŭ mele politice și naționale, carĭ până acum le-am nutritŭ, ba și pe față le-am arĕtatŭ, nicĭ de cum nu mĕ simțŭ îndreptățitŭ a merge la dieta ungurâscă din Pesta, și acolo, pe când se vorŭ desbate trebile naționalitățilorŭ a începe a lucra în numele amatei mele națiunĭ române, fără de a-i cunósce adevĕratele dorințe și postulate, — mĕ rogŭ a face cunoscutŭ multŭ stimațilorŭ mei alegĕtorĭ, că prea onorata misiune mie atâtŭ de sĕrbătoresce încredută nu o potŭ primĭ, pentru că eu nu-mĭ potŭ închipui că orĭ și care ablegatŭ deșĭ nĕscutŭ Românŭ, însuflețitŭ pentru națiune, ar puté sĕ lucre în causa naționalității sale la dieta ungurâscă, deórece elŭ acolo nu e privitŭ ca încredutŭ alŭ națiunei sale, ci numai ca ablegatŭ unguresoŭ și representantŭ alŭ unui cercŭ alegĕtorŭ. — Dreptŭ aceea numai unŭ congresŭ generalŭ alŭ tuturorŭ Românilorŭ din Ungaria, Bănatŭ și Transilvania póte fi loculŭ, unde Românii la olaltă adunațĭ îșĭ potŭ face cunoscute dorințele sale."

„Ideea congresului naționalŭ spre a formula în elŭ postulatele cele de lipsă pentru împăcarea națiunei române, alŭ cărei fiu a fi de onóre'mĭ țênŭ, cu atâta mai viă este în inima fiesce-cărui Românŭ, cu câtŭ vedemŭ că și guvernulŭ însușĭ acestŭ principiu l'a adoptatŭ, dândŭ și națiunei sêrbescĭ ocasiune de a-șĭ formula dorințele sale într'unŭ congresŭ naționalŭ."

„Dér și altcum ablegații românĭ, carĭ se află la dieta Pestei numai ca ablegațĭ ai poporului unguresoŭ, éră nicĭdecum ca încredușĭ națiunei române n'arŭ puté întreprinde ceva determinaverŭ în numele națiunei române, atuncĭ, când s'ar lua la desbatere causa despre uniunea Transilvaniei, pentru că lucrările lorŭ — nefiindŭ ei adevĕrații încredușĭ ai națiunei, — s'arŭ privi ca unilaterale și érășĭ arŭ produce cele cunoscute urmărĭ funeste din an. 1848 de „nobis sine nobis".

„Așadér îndată ce Maghiarii, — *carĭ până acuma promitŭ multe, pre când faptele lorŭ dovedescŭ cu totulŭ contrariulŭ* — vorŭ esopera națiunei române unŭ congresŭ naționalŭ, cu atâta dorire așteptatŭ, atuncĭ de cumva voiu fi érășĭ onoratŭ cu încrederea conaționalilorŭ mei, eu voiu fi celŭ dintêiu, carele plecândŭ pe acéstă unică cale salutară voiu lucra cu cea mai mare bucuriă și zelŭ la *dorita constituire a națiunei mele*".

„Pe scurtŭ, ḑicŭ, parola nóstră de acum este: „*Congresŭ naționalŭ românŭ înainte de orĭce alte pertractărĭ.*"

Situațiunea în peninsula balcanică.

O telegramă din Darmstadt anunță, că prințulŭ Alecsandru alŭ Bulgariei a comunicatŭ tatălui sĕu, prințului Alecsandru de Hessen, că elŭ e gata a recunósce hotăririle conferinței din Constantinopolŭ luate la 5 Aprilie n., reservându'șĭ însĕ drepturile sale cu privire la § 1 alŭ protocolului conferinții. Acestŭ paragrafŭ e probabilŭ că conține numirea prințului ca guvernatorŭ generalŭ alŭ Rumeliei orientale pe cincĭ anĭ. Nu se scie încă, décă prințulŭ a comunicatŭ și oficialŭ acestŭ rĕspunsŭ. In casŭ când reserva sa ar fi esprimată și în acéstă comunicare, atuncĭ cestiunea rumeliotă mai că nu s'a apropiatŭ de resolvare.

Ce privesce noulŭ guvernŭ alŭ Serbiei, foile rusescĭ nu suntŭ nicĭdecum mulțămite cu rĕmânerea la guvernŭ a lui Garașanin. Se ḑice că neisbênda lui Risticĭ, d'a veni la putere, se atribue contelui Khevenhüller, care a avutŭ dese convorbirĭ la palatŭ și chiar și cu Risticĭ. Prin urmare foile rusescĭ facŭ imputărĭ totŭ Austro-Ungariei, că'i paraliséză orĭce acțiune în peninsula balcanică.

In Macedonia situațiunea nu pré e liniștitóre, după cum scrie Laveleye într'o corespondență. Turcia a concentratŭ acolo 150,000 de ómenĭ, pe carĭ se ḑice că trebue sĕ'i întrețină poporațiunea fără nicĭ o despăgubire. De aci ar proveni marea nemulțămire. Cu totŭ numĕrulŭ celŭ mare alŭ trupelorŭ, nesiguranța în provinciă și încălcările brigandilorŭ ar fi la ordinea ḑilei. Nu putemŭ sci întru câtŭ suntŭ adevĕrate cele ce scrie d. Laveleye, dér putemŭ ḑice, că acestŭ scriitorŭ ajută fórte multŭ acțiunea agențilorŭ grecĭ și peste totŭ a Greciei în Macedonia.

Dela granițele turco-muntenegrene vinŭ scirĭ totŭ așa de îngrijitóre. Se rĕspândise sgomotulŭ, că 12 batalióne muntenegrene după o luptă înfocată au ocupatŭ mai multe localitățĭ pe teritoriulŭ turcescŭ. Scirea e încâtva adevĕrată, de au cumva întrégă. De o camdată vomŭ crede ce ne spune o telegramă din Constantinopolŭ. In ḑilele acestea, 2500 Muntenegrenĭ au ocupatŭ două localitățĭ aprópe de Golașinŭ și cu acéstă ocasiune s'au schimbatŭ mai multe impușcăturĭ între Muntenegreanĭ și locuitorĭ. Pórta a însărcinatŭ pe agentulŭ ei din Cetinje sĕ céră guvernului princiarŭ esplicărĭ. Acesta a ḑisŭ că a fostŭ o neințelegere și a datŭ ordinŭ sĕ deșerte Muntenegrenii cele două localitățĭ, ceea ce s'a și făcutŭ.

In Grecia situațiunea nu s'a schimbatŭ de locŭ.

Pactulŭ cu Irlanda.

Ministrulŭ președinte englesŭ Mr. Gladstone are sĕ susțină în ḑilele acestea o grea luptă în parlamentŭ. E vorba de a scóte Irlanda din starea sa de nesuferitŭ, a-i da autonomia, a face pe Irlandezĭ stăpânĭ acasă la ei. In 8 Aprilie, s'a începutŭ în Camera comunelorŭ desbaterea asupra acestei cestiunĭ. Camera gemea de lume, ér înaintea ei afară erau adunațĭ mii de ómenĭ. Gladstone a fostŭ salutatŭ de publicŭ și de Parneliștĭ cu strigăte furtunóse și aplause când s'a ridicatŭ sĕ vorbéscă. Trebue mulțămită Irlanda, ḑise marele bărbatŭ liberalŭ, lăsându-i mână liberă în afacerile ei. Cu mĕsurĭ esceptionale nu se ajunge la scopŭ. Ea sĕ-șĭ impună dărĭ și sĕ și-le întrebuințeze împreună cu veniturile ei spre scopurĭ irlandeze, dândŭ monarchiei cincĭ ḑecimĭ. Judecătorii se numescŭ de Irlandezĭ. Tóte acestea au sĕ le facă Irlandezii printr'unŭ parlamentŭ alŭ lorŭ, compusŭ din două classe de câte 103 membri. In classa ântêiu suntŭ cei 28 membri de pân'acum ai camerii lordilorŭ și 75 aleșĭ printr'unŭ deosebitŭ modŭ; în a doua classă se alegŭ membrii după modulŭ de pân'acum. Acéstă împărțire are sĕ scutéscă minoritățile, avêndŭ fiecare classă a'șĭ da *veto* alŭ lorŭ în contra hotărîrii uneia din ele. Irlandesii însĕ nu se vorŭ puté amesteca în afacerile englese séu scoțiene, nicĭ în ale politicei esterne și coloniale. De aceea ei nu trimitŭ membri în parlamentulŭ țĕrii, nicĭ în camera comunelorŭ, nicĭ în a lordilorŭ. De aceea ei n'au sĕ contribue nicĭ la cheltuelile de rĕsboiu. Discursulŭ d-lui Gladstone a duratŭ 3 și jumĕtate óre, ḑicêndŭ că Anglia și Irlanda vorŭ fi mulțămite, ca și Austria și Ungaria dela dua-

lismŭ încóce. Discursulŭ a făcutŭ o adêncă impresiune şi a fostŭ viu aplaudatŭ de radicalĭ şi Parneliţĭ. Deputaţii englesĭ, conservatorĭ şi liberalĭ, se ḑice că vorŭ primi reforma, cu unele modificărĭ.

Cu privire la esemplulŭ adusŭ de Gladstone cu dualismulŭ austro-ungarŭ, „N. fr. Presse" ḑice că ministru-preşedinte englesŭ n'a înţelesŭ bine acestu dualismŭ, pentru că pe când elŭ voesce ca numai parlamentulŭ englesŭ se decidă asupra afacerilorŭ comune ale monarchiei în Austro-Ungaria decidŭ parlamentele ambelorŭ jumĕtăţĭ ale monarchiei prin delegaţiunile lorŭ; acésta e o mare deosebire. Ajungêndŭ Irlandezii la autonomiă, avêndŭ legislaţiunea şi administraţiunea lorŭ, ar fi o minune sĕ nu céră, ca şi ei sĕ ia parte la afacerile comune. Atuncĭ, ḑice „N. fr. Presse," ar fi momentulŭ criticŭ, în care Anglia séu ar trebui sĕ se supună lorŭ, séu sĕ-i forţeze a asculta de ea. Intre Anglia şi Irlanda este o ură veche de rassă şi de religiune. De altmintrelea e o faptă bună şi nobilă a uşura Irlandesilorŭ trista lorŭ sórte, a-i mântui de helotismulŭ agrarŭ. Dér proiectulŭ lui Gladstone merge pré departe, póte provoca catastrofe, care vorŭ sgudui basele statului englesŭ şi pe care Anglia nu le va puté împedeca, deşi armata şi poliţia rĕmâne în puterea ei.

Cum vedemŭ, fóia vienesă nu se pré bucură de fapta adevĕratŭ liberală a lui Gladstone. Atâta numai că Gladstone nu va ţiné sémă nicĭ de bucuria nicĭ de supĕrarea altora, ci va merge înainte pe calea adevĕratŭ liberală, din care nu s'a abătutŭ şi care face onóre chiar şi Anglia.

SCIRILE ḐILEI.

O nouă lovitură ameninţă pe economulŭ ungurŭ scrie „Egyetér.« *Francia vrea sĕ ridice vama pe grâne şi pe făină.* Credeamŭ că ţĕrile industriale ale Europei în curêndŭ vorŭ renunţa a redica vama asupra cerealelorŭ, şi că guvernulŭ nostru va părăsi acea politică vamală nebună, ce a desvoltat'o în decursulŭ anilorŭ în detrimentulŭ economilorŭ noştri. Ne-amŭ înşelatŭ. Acéstă represaliă a guvernului francesŭ, ḑice Egytertes, va fi mai multŭ spre paguba Franciei căcĭ ridicându-se vama pentru cereale, ele se scumpescŭ şi astfelŭ poporulŭ, dér mai cu sémă lucrătorii vorŭ suferĭ, fiind că Francia produce în cereale multŭ mai puţinŭ, decâtŭ iĭ este de lipsă pentru consumaţiă. Dér vorŭ suferi şi economii ungarĭ. »Astfelŭ stândŭ lucrulŭ ne pare curiosŭ a auḑi, ḑice »Egyet.,« că între Austria şi Ungaria astfelŭ s'a încheiatŭ pactulŭ ca acésta stare se devină totŭ mai amărîtă. Mai ciudatŭ lucru este însĕ, că unii astfelŭ esplică pactulŭ, ca şi cum elŭ s'ar fi încheiatŭ în interesulŭ economilorŭ noştri."

—x—

In 23, 24 şi 25 ale lunei trecute a fostŭ inspectorulŭ de scóle Alesandru Pál din Cluşiu sĕ visiteze scólele din Blaşiu. D-sa s'a exprimatŭ, că nu e îndestulitŭ cu sciinţa din literatura unguréscă. A mângâiatŭ însĕ pe maturisanţĭ, că pe lângă d-sa va mai asista la esamenulŭ verbalŭ din acéstŭ anŭ şi unŭ comisarŭ ministerialŭ, unulŭ dintre profesorii universitarĭ din Cluşiu, probabilŭ celŭ de fisică şi matematică. In 6, 7 l. c. făcŭ visitare inspectorulŭ de scóle normalĭ (elementarĭ) şi preparandialĭ, Gáspár.

—x—

Primimŭ *desminţirĭ nouĕ* ce privescŭ pe „Kulturegylet.« Din *Alba-Iulia* ni se scrie că »patrioţii« Dŭduer Peter şi Drothar Mihaly suntŭ streinĭ, unulŭ e armeanŭ şi altulŭ e slovacŭ, unŭ lemnarŭ şi unŭ zidarŭ. Unŭ corespondentŭ ne esplică lucrulŭ. Suntŭ o mulţime de Armenĭ, carĭ, se vede că din interesŭ, au adoptatŭ nume românescĭ, şi foile unguresci iĭ trecŭ între Românĭ ca sĕ înşele opinia publică maghiară spre a-i mai stórce banĭ.

—x—

Din *Reşiţa-Montană* ni se scrie, că cu administrarea banilorŭ bisericei române d'acolo merge fórte rĕu. S'a denunţatŭ casulŭ comitetului parochialŭ şi locului mai înaltŭ. Cu tótă cercetarea ordonată de Il. Sa d-lŭ Episcopŭ şi de ven. Consistorŭ alŭ Caransebeşului, d-lŭ protopopŭ a lăsatŭ lucrulŭ baltă, măcar că s'au constatatŭ marĭ neregularităţĭ. S'au alesŭ epitropĭ şi comitetŭ parochialŭ nou, dér preotulŭ, care ţine cu vechii epitropĭ şi comitetŭ parochialŭ nu vrea sĕ scie de decisiunea sinodului. Décă nu se vorŭ îndrepta repede lucrurile, vomŭ fi nevoiţĭ a publica întrégă corespondenţă, care multora nu credemŭ sĕ le vină la socotélă.

—x—

„Agramer Tagblatt," organulŭ contelui Draskovich, scrie în contra opului edatŭ de prinţulŭ de corónă Rudolfŭ, »Austro-Ungaria în vorbe şi icóne.« Numita foiă impută redactorului ediţiunei ungurescĭ a opului, lui Maurus Jokai, că e incapabilŭ pentru o astfelŭ de întreprindere, că elŭ cunósce numai o naţiune în Ungaria, pe cea maghiară, celelalte naţiunĭ de pe teritoriulŭ corónei S lui Stefanŭ numai în trécĕtŭ se amintescŭ. Sêrbii suntŭ tractaţĭ scurtŭ în douĕ capitule, Slovacii asemenea, şi anume într'unulŭ ca »legĕtorĭ cu sêrmă,« întraltulŭ ca »vênḑĕtorĭ de pânză" ambulanţĭ. Organului cămărarului c. r. conte Draskovich îi pare rĕu, că prinţulŭ de corónă Rudolfŭ n'are cunoscinţă despre acestea şi despre altele. Unŭ numĕrŭ din acéstă ediţiune a ḑiarului i s'a trimisŭ prinţului de corónă. Maghiaronii au hotărîtŭ sĕ desminţă aceste imputărĭ.

—x—

Consiliulŭ comunalŭ alŭ *Bucurescilorŭ* a decisŭ, ca la 8 Aprilie, aniversarea morţii lui *C. A. Rosetti*, sĕ se inaugureze aşeḑarea unei petre comemorative în zidulŭ casei unde s'a născutŭ C. A. Rosetti.

—x—

»L'Indépendance Romaine află şi publică suptŭ reservă scirea, că M. S. *Regele României* va merge la *Livadia* sĕ salute pe M. S. *Impĕratulŭ Rusiei.* M. S. Regele va fi înşoţitŭ de d. Brătianu.

—x—

Prin *Iaşĭ* circulă *veştĭ puţinŭ asigurătóre despre pace*, ca dovadă, ḑice „Opiniunea," este venirea mai multorŭ antreprenorĭ marĭ din Rusia spre a face cumpărăturĭ de provisiunĭ. Ei au începutŭ deja sĕ cumpere vite, din care causă s'a scumpitŭ carnea.

—x—

„Românulŭ« scrie, că la regimentulŭ de geniu a sositŭ o cantitate mare de materialŭ pentru lucrările de fortificaţii. Trenurĭ întregĭ de materialŭ se descarcŭ necontenit pentru aceste lucrărĭ. Se ḑice, că direcţiunea fortificaţiei se va muta de sigurŭ din casarma regimentului de geniu în palatulŭ regalŭ séu în localulŭ vechei scóle militare din calea Griviţa, în Bucurescĭ.

—x—

Acelaşŭ ḑiarŭ scrie, că regimentulŭ de geniu a trimesŭ fie-cărui regimentŭ de dorobanĭ şi de liniă câte 2 *trăsurĭ de companiă* echipate cu instrumente de terasierĭ, necesarii la diferite lucrărĭ ce trupele suntŭ nevoite sĕ facă în timpŭ de resbelŭ.

—x—

Tragerea *loteriei Ateneului* din *Bucurescĭ* este ficsată nerevocabilŭ pe ḑiua de 1 Maiu.

—x—

Astă séră se va juca la *teatrulŭ germanŭ* »der Hüttenbesitzer« (Le Maitre de Forges), dramă în 4 acte de Georges Ohnet.

Prietinia franceză-maghiară.

Dela ultima visită reciprocă, franceză-maghiară, Ungaria a ajunsŭ în beletristica franceză şi pe scena din Parisŭ la modă, dér veḑĭ bine, o modă nicĭdecum măgulitóre pentru Ungurĭ. In anulŭ trecutŭ amŭ arătatŭ în foia nóstră ce părere şĭ-au făcutŭ Francezii, carĭ veniseră la esposiţiune, despre Ungurĭ. In anulŭ acesta, mai deunăḑile, amŭ reprodusŭ în resumatŭ raportulŭ consulului englesŭ din Pesta despre esposiţiune. Atâtŭ condeiulŭ francesŭ, câtŭ şi celŭ englesŭ au scrisŭ în modŭ nefavorabilŭ şi cu totulŭ contrarŭ laudelorŭ unguresci. Ca ceva mai nou, înregistrămŭ următórele de pe scena şi din beletristica din Parisŭ:

In „Prinţulŭ Zilay" figuréză o Ţigancă, care are numele Ludovicŭ Tisza. Intr'o operetă nouă lăutarulŭ Rakoczy pe scenă scârţâie pe lăută, când regina Nagy intră în capitala Pesta, marşulŭ lui Rakoczy. Intr'unŭ suplimentŭ beletristicŭ alŭ uneia din cele mai cetite foi din Parisŭ, Saint-Juirs publică o istorióră intitulată „Mica lăută". Eroulŭ istoriórei este unŭ Ţiganŭ, care se numesce totŭ Tisza. Acestŭ Tisza este membrulŭ unei bande musicale, ai cărei membrii se numescŭ Artic, Amoritza, Miserovitz şi Liberick. Intr'o ḑi banda cântă la curte. Regele după prima bucată a concertului se dă josŭ de pe tronŭ şi comunică lui Tisza, că celŭ mai bogatŭ prinţŭ alŭ ţĕrii, prinţulŭ Federine, tocmai a muritŭ şi l'a numitŭ pe elŭ, pe Ţiganulŭ, moştenitorŭ alŭ demnităţilorŭ şi averilorŭ sale. Dér Ţiganulŭ Tisza ajunge şi mai mare. Se 'nsóră cu Imperia, fiica regelui, devine ministru-preşedinte, şi, când domnitorulŭ murĭ fără urmaşĭ de parte bărbătéscă, moştenesce şi corónа. Acum e regele Tisza. In fine eroulŭ, amărîtŭ de neruşinata necredinţă a soţiei sale, svêrle coróna'i de pe capŭ şi mantaua regală de pe trupu'i şi devine ce a fostŭ: érăşĭ musicantŭ. Cum vedemŭ, de vorŭ scrie Francezii totŭ aşa înainte, nu vorŭ mai fi Ungurĭ în Ungaria, ci numai Ţiganĭ.

De sigurŭ că Francesii n'au făcutŭ nicĭ o bucuriă adevĕratului ministru-preşedinte Tisza, şi fiu sĕu Dr. Stefanŭ Tisza a căutatŭ sĕ 'şĭ rĕsbune asupra lorŭ. Deunăḑile a ţinutŭ în Oradea-Mare o conferinţă despre raporturile politice şi sociale în Francia. Elŭ critică societatea francesă astfelŭ:

„Celŭ care cercetéză societatea francesă în speranţă d'a găsi împreună elita acestei marĭ naţiunĭ, pe urmaşii familielorŭ aristocrate însemnate, acela se'nşélă amarŭ. In aşa numita „grand monde" înzadar căutămŭ pe moştenitorii marelorŭ nume şi pe acele personalităţĭ, care au ajunsŭ marĭ prin favórea poporului. Mĕsura gradelorŭ pentru ómenii din acéstă societate este numai banulŭ, şi mărimea averii hotăresce posiţiunea în societate. Décă ochii noştri nu suntŭ orbiţĭ de pompă, de frumseţe şi de eleganţă, atuncĭ jurŭ împrejurŭ observăm sĕrăcia de spiritŭ şi de virtute . . . „Sgârie pe Rusŭ şi afli pe Tartarulŭ," ḑice unŭ proverbŭ; ei bine, sĕ sgâriămŭ şi noi învĕlitórea din afară a culturei de pe Francesĭ, şi aflămŭ suflete góle . . . Adevĕrată cultură, sim-

---

FOILETONŬ.

Paralitica.

(Din franţuzesce de I. E. Prodan.)

Familia Maugars era la cină: tatălŭ, unŭ ţĕranŭ slabŭ şi uscăciosŭ cu faţa castaniă, încărunţitŭ deja; mama, o femeă mare blondă, nătângă, care da încetinelŭ de mâncare la duoi copilaşĭ aşeḑaţĭ lângă ea. Intr'o lampă de aramă, avêndŭ o formă romană, arde închisŭ unŭ fitilŭ grosŭ, din care se ridică unŭ fumŭ dreptŭ în susŭ ca unŭ firŭ de aţă. Din mâncarea unsurósă pusă în farfurii gróse de pămêntŭ, se înalţă unŭ norŭ de aburĭ mirositorĭ, respêndindu-se prin pacĭnica casă.

Era chiar la începutulŭ tómnei. Nóptea se lăsa de vreme şi prin vechile gémurĭ abia se putéu deosebi ḑidurile bisericei din apropiere şi teiulŭ celŭ mare umbrosŭ, ce ascundea unŭ micŭ isvorŭ, alŭ cărui murmurŭ linŭ conturba adênca tăcere a nopţii.

Mesenii petrecŭ în linişte; abia din când în când mai schimbă câte-o vorbă despre vinulŭ celŭ nou, pe care îlŭ aşeḑaseră nu de multŭ în buţĭ, despre cartofi şi despre alte lucrurĭ, pe care vorŭ sĕ le sevêrşéscă în cursulŭ ernei.

Insĕ chiar pe când mâncau mai bine, în tavanulŭ (plafondŭ) căsei se auḑiră trei loviturĭ line.

— Ascultă! dise Maugars, auḑĭ că bĕtrâna te chiamă, sue-te de grabă, Ioaneta, şi du-i de mâncare.

Soţia lui se ridică, aprinde unŭ felinarŭ unsurosŭ şi se gătesce a se supune făra amânare.

Bĕtrâna, precum o numesce ţĕranulŭ, este mătuşa Maria, lovită de gută (dambla) de unŭ timpŭ îndelungatŭ, şi carea este esilată în catulŭ de de-asupra, într'o odaiă întunecósă, zăcênd pe patulŭ suferinţelorŭ sale. De câte-orĭ ea are lipsă de ceva, lovesce podinele cu o bâtă mare, care stă răḑimată pururea de patulŭ ei. Acesta este semnalulŭ cunoscutŭ celorŭ de desubt, carĭ la chemarea ei suiă scara.

Mătuşa Maria se bucură d'o stare bunişóră şi de unele venitur; nepotu-sĕu îi lucră pĕmênturile cu sîrguinţă fără a cârti vr'odată, dér aştéptă cu nerăbdare sĕ soséscă odată mórtea, spre alŭ scăpa de acéstă neputinciósă. Căcĭ bĕtrâna este avară. Décă piciórele-i suntŭ mórte, nesimţitóre, apoi capu-i e la locŭ şi cu mânile adună şi strînge tóte la sine. Ea nu face spese cu farmacia, Dómne ferescel ḑicêndŭ că banii daţĭ pentru medicină suntŭ aruncaţĭ înzadar.

Când Ioaneta se scoborî dela ea, Maugars o întrebă: — Ei bine, ce mai ḑice mătuşa? — Ea se plânge neîncetatŭ, îi respunse soţia lui. Apoi scii bine, mătuşă-ta e în adevĕrŭ uriciósă. Cu câtŭ îi umbli mai multŭ după placŭ, cu atâta e mai rĕu. — Şi cu tóte aceste, bĕtrâna se arată a da încă semne de viéţă! adause bărbatulŭ cu o voce aspră. — Oh! de sigurŭ, replică Ioaneta. Suntŭ mulţĭ loviţĭ de paralisiă, carĭ au ajunsŭ la adêncĭ bĕtrâneţe. Ea póte sĕ ajungă încă sĕ ne îngrópe pe noi pe toţĭ! — Numai una ca asta ar mai trebui! mormăĭ Maugars de douĕ-orĭ.

Băeţii isprăviră cu mâncarea şi cuprinşĭ de somnŭ, cu braţele răḑimate pe câte-o făliă mare de pâne négră, cu care şterseseră farfuriile, zăceau cu nasurile în farfurii. O jumĕtate de óră trecŭ şi toţĭ erau culcaţĭ, bărbatulŭ cu femeea în odaia de prânḑŭ, ér copii alăturea, în o odăinţă destinată pentru bucate.

In acéstă nópte Maugars nu putea dormi. Il cuprinseră grijile şi nĕcasurile din causa lipsei de banĭ. Peste câteva ḑile elŭ trebuia sĕ plătéscă interesele după capitalurile împrumutate dela notarŭ; solvirea contribuţiunei încă nu era departe, ş'apoi bucatele se vindeau aşa de fără preţŭ, încâtŭ era în adevĕrŭ o muncă zădarnică lucrarea pămêntului.

In vederea acestora, neodihnitulŭ muncitorŭ avea unŭ planŭ, unŭ planŭ conceputŭ şi premeditatŭ de multŭ timpŭ, pe care nu cutezase a-lŭ mărturisi chiar nicĭ femeei sale. Nu, de sigurŭ, elŭ nu voia sĕ fiă mai multŭ supĕratŭ şi neliniştitŭ de către creditorii sĕi şi se temea sĕ nu véḑă într'o bună diminéţă pe ómenii judecătoriei, pe aceste fiére negre, dândŭ năvală asupra averilorŭ lui, întocmai ca şi corbii asupra cailorŭ morţĭ. Astfelŭ elŭ se hotărîse a pune odată capĕtŭ acestei stărĭ miserabile.

Soţia lui dormea, greu adêncită, aprópe de elŭ. Elŭ veghia însĕ, şi prin întunereculŭ nopţii, i se zăreau ochii marĭ deschişĭ, vĕrsândŭ scântei. Puţinŭ timpŭ mai petrecŭ astfelŭ într'o luptă internă, până când se ridică încetinelŭ pe pipăite, şi'şĭ ascuţi urechia. N'auḑea nicĭ unŭ sgomotŭ, decâtŭ vecĭniculŭ murmurŭ alŭ micului isvorŭ de afară, de sub teiulŭ celŭ mare şi rămurosŭ.

Eşĭ încetinelŭ din odaiă deschise cu băgare de sémă uşa, încuiată cu unŭ zăvorŭ fórte vechiu, şi se suĭ pe scară la mătuşa, călcândŭ uşorŭ ca pisica. Elŭ intră atâtŭ de linŭ, încâtŭ podinele sub piciórele lui desculţe mai că nicĭ nu scârţâiau.

ţěminte nobile, nisuinţă seriósă şi ambiţiune mai înaltă lipsescŭ aci. In locŭ de aceste calităţĭ aflămŭ: deşertăciune, călărire pe principie, urîtŭ (plictisélă) blasată şi o vênătóre nebună după atotputernículŭ şi singurfericitorulŭ banŭ . . Politicii îşĭ dau ostenéla a juca pe domnii cei marĭ; dér orĭ suntŭ doctrinarĭ mărginiţĭ şi intriganţĭ umiliţĭ: cunoscŭ catechismulŭ lui Rousseau şi Voltaire, au dibăcia d'a esprima órecare frase; dér le lipsescŭ cerculŭ de vedere mai înaltă şi firma convingere. Lucrulŭ principalŭ este, că se provědŭ pe ei şi pe amicii lorŭ cu posturĭ bune . . . In cartierulŭ St. Germain totŭ mai afli vechia nobilime a Franciei. Dér purtătorii vechilorŭ nume suntŭ fisicesce degeneraţĭ, sufletesce sfiicioşĭ . . Inzadar cutrierămŭ salónele Parisului. Aflămŭ numai coterii, care se despreţuescŭ una pe alta; dér o societate naţională unită nu veḑĭ . . ."

Décă e aşa orĭ nu cu societatea francesă, asta'i tréba „prietinilorŭ din Parisŭ,« carĭ de sigurŭ că'i vorŭ rĕspunde criticului póte totŭ pe scenă séu în vr'unŭ suplimentŭ beletristicŭ. Dér atâta scimŭ, că, décă în conferinţa lui Tisza fiulŭ, amŭ înlocui terminulŭ »societatea francesă« cu »societatea maghiară,« potrivéla ar fi de minune.

Něcasurile tinerimei din Blaşiu.

Blaşiu, Aprilie 1886.

Vorbindŭ despre situaţiunea junimei române în generalŭ, credŭ că nu va fi de prisosŭ, a vorbĭ, cu consimţĕmêntulŭ D-Vóstre D-le Redactorŭ, despre unele něcasurĭ mai detaiate cu privire la junimea română studiósă din Blaşiu. Unele dintre aceste něcasurĭ vorŭ fi avêndŭ póte intrare şi la alte gimnasii românescĭ, dér tóte câte îmi permitŭ a le înşira nu sunt aplecatŭ a crede, că vorŭ fi şi airea.

E în generalŭ cunoscutŭ, că Blaşiulŭ este, cu deosebire însĕ a fostŭ unŭ focularŭ de sciinţă, de unde tinerii românĭ priméu şi primescŭ nu numai sciinţă de carte, ci şi simţulŭ nobilŭ şi iubirea nestrămutată cătră naţiunea precum şi cătră patria lorŭ.

Imprejurarea acésta, veḑi bine, că faţă cu şovinismulŭ ungurescŭ ce ar vrea sĕ înghiţă totŭ ce nu e maghiarŭ a trebuitŭ sĕ fiă supusă la modificaţiunĭ, căcĭ cum ar puté acesta privi cu linişte la desvoltarea culturală şi nobilitarea iubirei de naţiune şi patriă a Românilorŭ, din oră ce numai ei singurĭ pretindŭ a fi patrioţĭ? Ce făcură déră? Se învêrtiră încóce şi încolo, până ce li se oferĭ óre-care ocasiune sĕ-şĭ bage şi ei mesteculŭ în afacerile nóstre pacĭnice. Calea pentru împliuirea intenţiunei lorŭ caracterisătóre, li se deschise când s'a înarticulatŭ proiectulŭ de lege, cu privire la întroducerea limbei unguresci în scólele nóstre.

Ce resultéză din practicarea acelui articlu de lege am arătatŭ în parte, sĕ vedemŭ ce bine a adusŭ în specialŭ pentru scólele de aci.

Primulŭ bine şi binefacere ni s'a adusŭ de cătră binevoitorulŭ guvernŭ prin aceea, că s'a *interḑisŭ purtarea chipuirilorŭ şi a brânelorŭ cu culorile ardelene* şi peste totŭ a orĭce vestmêntŭ provĕḑutŭ cu vre-o pantlică de culorile acestea. (în 1882.)

Altŭ actŭ de bunăvoinţă ni s'a arătatŭ prin aceea, că ni *s'a interḑisŭ* (scl. junimei) *arangiarea a orĭce petrecerĭ fără de a cere mai înainte licenţă ministerială*. fiă aceea maialŭ, fiă balŭ. In înţelesulŭ acestei ordinaţiunĭ se şi procede în ḑilele nóstre. Şi aşa tinerimea, când voiesce se arangeze vre-o petrecere, de carĭ li-sŭ ertate numai două pe anŭ: unŭ maialŭ şi unŭ balŭ, acesta, precum se scie, cu scopŭ filantropicŭ, e constrînsă, ca mai nainte sĕ-şĭ mijlocéscă concesiunea pretinsă!!

Se mai adauge între acestea că, par'că totŭ din 1882, *s'a opritŭ ca societatea de lectură a junimei se mai ţină şedinţe publice.* Ce avantage au atarĭ şedinţe, se scie. Pe când déră celelalte societăţĭ de lectură din patriă îşĭ urméză în fiecare anŭ datina de a ţiné şedinţe publice, pre atuncĭ junimea de aicĭ caută sĕ se împace cu cugetulŭ că intenţiune a avutŭ, dér nu şĭ a putut'o realisa.

Se mai amintescŭ în fine şi aceea, că prin înaltŭ mandatŭ *s'au opritŭ unele manuale de scólă, nu numai profane, ci şi de religiune.* Işĭ póte orĭ şi cine face o imagine fidelă despre bunăvoinţa ministrului Trefort, care mişcatŭ de »bunulŭ şi nobilulŭ séu sêmţŭ umanŭ," face una ca acésta!

Şi lacuna acésta prin ce s'a suplinitŭ? Prin ce sĕ se suplinéscă décă nu *prin traducerĭ din limba ungurésca*, fiindŭ cărţile unguresci bune?! Aşa *aicĭ în cele trei clase ultime gimnasialĭ se învaţă totŭ din traducerĭ de pe unguriă.* Cele din clasele: VI şi VII arŭ mai merge, cum ar merge, dér apoi sĕ ia orĭce omŭ, care numai câtuşĭ de câtŭ se pricepe la istoriă, cea tradusă pentru clasa VIII, şi apoi sĕ judece nepreocupatŭ şi cu consciinţă de omŭ dreptŭ! E unŭ complexŭ de colosală contraḑicere şi neruşinate aserţiunĭ mincinóse à la Hunfalvi! E aceea *o istoriă a patriei şi încă pentru Românĭ, în care nu se tractéză despre ei nicĭ superficialŭ*, ca despre poporulŭ, care e în maioritate în acéstă ţéră numită Ardélŭ!!

E istoriă, o carte, care nu întrunesce în sine nicĭ una din recerinţele ce trebue sĕ le aibă unŭ studiu istoricŭ, tractatŭ: sine ira et studio?! Nicĭodată! Şi totuşĭ, ţine-te băete române şi-ţĭ înbĕtă creerii cu absurdităţĭ şi minciunĭ unguresci până ţi-se înăcresce sufletulŭ în tine!! Ţi-s'ar párea, că eştĭ în ţéra celei mai infame sclăvii!

Bunii nostri istoricĭ Românĭ arŭ face unŭ bunŭ serviţiu, décă ar arăta lumei neadevĕrurile grosolane ce trebue sĕ le buchisese studenţii românĭ, sforţaţĭ!!*) Şi peste totŭ e o pată neştergibilă pe propunĕtorii de istoriă de aicĭ, că nicĭ acolo, unde e vorbă despre decurgerea evenimentelorŭ şi întêmplărilorŭ din sinulŭ Românilorŭ din ţéra vecină independentă, nu-şĭ îndeplinescŭ datorinţa sĕ propună ci spre ruşine le lasă de o parte,

Apoi mai mirăte lume! Următorii lui Bărnuţŭ! Dér acolo unde, credŭ că vorŭ recunósce şi dênşii, că'sŭ inesactităţĭ, stărue cu totŭ de adinsulŭ sĕ li se reciteze din literă în literă; place-mĭ înse sĕ escusŭ acéstă din urmă întru câtŭ-va, deóre-ce tinerii au se facă maturitate înaintea inspectorului scolarŭ ungurescŭ.

Cu de acestea graţiosităţĭ voiescŭ Ungurii sĕ ne smulgă din inima nóstră totŭ ce-i mai nobilŭ şi bunŭ, totŭ ce sĕmte inima română pentru binele naţiunei nóstre?! Cu asemenea mijlóce voiescŭ ei se înăbuşéscă în piepturile nóstre sêmţulŭ naţionalŭ şi de liberă desvoltare?! Suntŭ prea naivĭ în croirea planurilorŭ lorŭ! Nu le e destulŭ cu maltractarea părinţilorŭ noştri?

De multe orĭ se pare pe din afară, că foculŭ s'a stinsŭ, în cenuşa lui însĕ totŭ mai e ascunsă o parte din elŭ. Şi în adênculŭ inimei nóstre, ca foculŭ în cenuşă, jace ascunsŭ aceea, ce ei nu ne potŭ răpi nicĭ odată, orĭ câtŭ s'ar trudi! *Unŭ june românŭ.*

*) De ce nu ne trimiteţĭ unŭ esemplarŭ din acéstă traducere a „istoriei« sĕ vedemŭ cu ce sciinţă se adapă aḑĭ tinerimea nóstră din Blaşiu? Red.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

BUDAPESTA, 12 Aprilie. — In Kronprinzgasse s'a surpatŭ la o clădire nouă unŭ ḑidŭ. Patru lucrătorĭ căḑură sub dărîmătură, dintre carĭ unulŭ a muritŭ, ér ceilalţĭ au fostŭ greu răniţĭ.

SOFIA, 12 Aprilie. — Unŭ decretŭ princiarŭ ordonă *alegerea de deputaţĭ în Rumelia orientală* pe ḑiua de 23 Maiu, carĭ sĕ ia parte la lucrările Sobraniei (dietei), ce se va întruni în Sofia spre a discuta hotărîrea conferenţei puterilorŭ.

ATENA, 12 Aprilie. — Camera grécă a respinsŭ moţiunea, care cerea ca camera sĕ 'şĭ esprime încrederea numai faţă cu unŭ ministeriu, care este decisŭ a începe rĕsboiulŭ imediatŭ şi a primitŭ moţiunea, prin care se esprimă încredere deplină guvernului actualŭ, cu 129 contra 83 de voturĭ. Aplause entusiastice şi strigărĭ: „*Sĕ trăiéscă rĕsboiulŭ!*" au acompaniatŭ votulŭ camerei. Manifestaţiunea s'a continuatŭ şi pe strade. — Se crede că camera va fi *disolvată* şi se ḑice, că nouele alegerĭ vorŭ fi ficsate pentru ḑiua de 9 Maiu.

DIVERSE.

Jubileulŭ Papei. — Dómnele din Roma au hotărîtŭ a serba în modŭ splendidŭ jubileulŭ Papei. Dintre dómnele aristocrate s'a formatŭ o comisiune, publicândŭ unŭ apelŭ în ḑiarulŭ „Osservatore Romano.« Acestŭ apelŭ îndémnă pe tóte dómnele creştine din Roma, ca sĕ contribuéscă după putinţă la mărirea acestei serbărĭ. Dómnele s'au sfătuitŭ şi au hotărîtŭ, ca înaintea vaticanului în ḑiua jubileului sĕ împărţéscă între băeţii sĕracĭ haine şi încălţăminte. De aicea se vorŭ duce în Vaticanŭ la Papa şi vorŭ depune înaintea lui o cunună de florĭ rarĭ şi frumóse, în mijloculŭ căreia va fi portretulŭ Papei în cadru de aurŭ împodobitŭ cu pietre scumpe. In comisiunea, care va merge la Papa se află: princesa Francisca Massimo, princesa Salviati, marchisa Antici Mattei marchisa Maria Cavaletti, marchisa Clotilda Vitelleschi.

BIBLIOGRAFIĂ.

Insemnarea preţului chartelorŭ geografice *(mape) edate de institutulŭ geograficŭ militarŭ c. r. şi catalogulŭ editorŭ alŭ librăriei curţii c. r. şi universităţii, a lui R. Lechner.* Catalogulŭ acesta a apărutŭ în depositulŭ firmei Lechner, Viena, Graben 31, într'o ediţiune completată, care cuprinde şi cele din urmă publicaţiunĭ ale institutului geograficŭ militarŭ c. r. Ediţiunea acésta nu cuprinde numai chărtele ce se află de vênḑare dér şi mĕsurile şi arta, feluiŭ esecutării, precum şi preţurile chartelorŭ mai ordinare şi a celorŭ întinse pe pânză. La cele 3 marĭ întreprinderĭ ale institutului, la „Charta specială a monarchiei austro-ungare, 1:75.000", din care au apărutŭ până acum 631 de foi, la „Charta generală a Europei centrale, 1:300,000", din care au apărutŭ 192 foi şi la »Charta de ochire asupra Europei de mijlocŭ, 1:750,000", din care au apărutŭ 48 de foi, suntŭ adause foi de ochire, aşa ca în casŭ de trebuinţă se potŭ desemna după ele foile recerute. De asemenea se află indusŭ în catalogŭ întregulŭ depositŭ de cărţĭ şi de arte alŭ firmei Lechner, precum şi o însemnare a chartelorŭ de statŭ majorŭ streine, charte de birou şi de părĕte din carĭ numita firmă posede unŭ depositŭ mare. Insemnarea acésta de preţurĭ interesantă pentru fiecare geografŭ turistŭ şi amicŭ alŭ Chartografiei se dă gratis de firma Lechner.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureşianu

Bĕtrâna dormea adâncită, resuflândŭ linŭ, în intervale regulate. Elŭ s'apropiă de patŭ apoi, cu iuţéla sĕlbatică a unei fiére, cu acelŭ instinctŭ propriu tigrilorŭ carĭ în puterea nopţii mĕsóră depărtările cu esactitate, înlocuindŭ vederea, răpeḑĭ lata sa mână pe gura mătuşei sale, care începu a geme înăbuşită. Cu cealaltă mână îi strînse nările. Bĕtrâna îşĭ încleştă braţulŭ ei resistătorŭ şi nervosŭ în ale lui; îlŭ sgăriă cu unghiile ei lungĭ şi ascuţite, dér elŭ era puternicŭ şi nesimţitorŭ ca unŭ stejarŭ. Ea se sbuciuma şi'şĭ svêrcolea îmbĕtrânitulŭ corpŭ, cercândŭ a'şĭ mişca sêrmanele picióre, mórte pentru totdéuna, înăbuşindu-se sub strîngerea îngrozitóre a omului, care abia se clĕtina, apĕsând'o cu selbăticiă. Dér respiraţiunea încetulŭ cu încetulŭ i se micşoră, plumânile obosite şi sdruncinate încetară d'a mai funcţiona şi circulaţiunea sângelui se opri. Mânile încleştate se desfăcură căḑêndŭ linŭ, şi capulŭ îi alunecă ér pe perină. Ea era mórtă. Maugars după ce a ascultatŭ cu urechia, că inima ei bĕtrână nu mai bătea, se scoborî repede pe scară, fără nicĭ unŭ sgomotŭ, precum venise. Pe femeea lui o află încă totŭ dormindŭ. Elŭ se aşeḑă érăşĭ lângă ea şi adormi ca unŭ dobitocŭ.

Diminéţa, pe când elŭ desfăcea o sticlă cu bĕutură deliciósă, ea scobora scara dândŭ alarmă şi strigândŭ: — Mătuşa e mórtă! mătuşa e mórtă!

Maugars la strigătele soţiei sale nu devenĭ de locŭ palidŭ şi se mulţămi a'i rĕspunde: — Te înşelĭ, Ioanetă, póte că va fi dormindŭ încă! — Vino de grabă şi veḑĭ!

Elŭ se sui la bĕtrâna. Ea era rece şi fără suflare, — Totuşĭ e adevĕratŭ că a muritŭ, ḑise elŭ. Trebue sĕ mergemŭ la primăriă, spre a-i aduce la cunoscinţă acésta întêmplare.

Intr'aceea soţia lui plângea cu mâhnire, inundându-i-se obrajii în şiróe de lacrîmĭ.

*

In ḑiua următóre, argintiulŭ clopoţelŭ dela biserica din apropiere, suna sprintenŭ de înmormêntare. Acésta se întêmplă în una din acele dimineţĭ rĕcoróse ale tómnei, în care ţĕsăturile de paianginĭ de prin câmpurĭ şi grădinĭ, scânteiau şi schimbau culorĭ deosebite, la palidele raḑe ale sórelui.

Inmormêntările la ţéră nu suntŭ împreunate cu niscai stranii prejudiţii. Ţĕranulŭ e obicĭnuitŭ cu idea morţii, şi când elŭ se reîntórce în sînulŭ pămêntului i se pare unŭ lucru aprópe naturalŭ, de a intra érăşĭ în acelŭ pămêntŭ, pe care l'a sfăşiatŭ cu plugulŭ şi cu sapa şi l'a chinuitŭ timpŭ atâtŭ de îndelungatŭ.

Câteva bĕtrâne cu feţele încreţite, plângeau şi tânguiau pe mătuşa Maria, care era de etatea lorŭ şi pe care o cunoscuseră fórte bine şi o iubiseră cu gingăşiă. Bărbaţii carĭ steteau la o parte ḑicéu: Şĭ-a trăitŭ véculŭ, Dumneḑeu s'o ierte! Ér unii ómenĭ invidioşĭ îşĭ şoptéu: Maugars va moşteni acum averĭ destulŭ de frumóse.

Incâtŭ privea mediculŭ, însărcinatŭ cu cercetarea morţilorŭ, elŭ aflase fórte naturalŭ, că bĕtrâna paralitică trebuia într'o ḑi sĕ se stingă d'odată fără a se chinui multŭ. Elŭ credea că mórtea i-a venitŭ din o congestiune.

După deslegarea rĕposatei, făcute de către unŭ preotŭ bĕtrânŭ, în tăcerea sĕrbătoréscă a mulţimei adunate în cimitirŭ, şi după ce sicriulŭ a fostŭ lăsatŭ încetinelŭ în grópă cântându-i-se »vecĭnica pomenire", mulţimea întră la familia Maugars, unde după obiceiu, se aşeḑară la o pomană mai îndelungată întreţinêndu-se prietinesce.

*

Maugars devenĭ acum moştenitorulŭ unei averĭ însemnate, scăpă de esecutorĭ, şi plătĭ aprópe întregŭ capitalulŭ datoriei sale.

Soţia lui îi ḑise: — Sĕrmana mătuşă, mórtea ei a fostŭ chiar binevenită pentru noi! — Ţie ţĭ-e uşorŭ a ḑice una ca acésta, rĕspunse elŭ cu unŭ surîsŭ sarcasticŭ!

Nu multŭ după ce 'şĭ-a adusŭ afacerile în ordine, Maugars căḑu în grijĭ. Séra era totdéuna tăcutŭ, nu vorbea nimicŭ. Nóptea nu-i venea somnulŭ, se întorcea pe o parte şi pe alta, şi nu putea adormi de locŭ. Uneorĭ eşindŭ la câmpŭ séu primblându-se pe strade, începea sĕ rîḑă singurŭ de capulŭ lui, fără nicĭ o causă. Omenii ilŭ observau şi 'i spunéu soţiei lui. Ea le rĕspundea: — Oh! fără 'ndoélă, causa acestei stranii apariţiunĭ la bărbatulŭ meu este că-i e sângele stricatŭ. Ar trebui sĕ facă o cură séu sĕ 'şĭ lase puţinŭ sânge.

In adevĕrŭ, elŭ a şi făcutŭ cură şi şĭ-a lăsatŭ sânge, însĕ fără a ajunge la vr'unŭ resultatŭ satisfăcĕtorŭ. Elŭ rîdea de cura la care sĕ supusese şi ḑicea: Causa suntŭ nervii, aşa ceva se 'ntêmplă cu ómenii carĭ suferŭ.

(Va urma)

Cursulŭ la bursa de Viena
din 8 Aprilie st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	104 —	Bonurĭ croato-slavone	104.70
Rentă de hârtiă 5%	95.50	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	121 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100 25	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124 10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —	Renta de hârtiă austriacă	85.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	117.50	Renta de arg. austr.	85.50
Bonurĭ rurale ungare	105 —	Renta de aurŭ austr.	114 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	105 —	Losurile din 1860	139 75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	105 —	Acțiunile băncei austro-ungare	878 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.70	Act. băncei de creditŭ ung.	299.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 70	Act. băncei de creditŭ austr.	296.40
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
		Napoleon-d'orĭ	10.—
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61 60
		Londra 10 Livres sterlinge	125.80

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 28 Martie st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta romănă (5%).	91—	99—
Renta rom. amort. (5%)	96—	96½
» convert. (6%)	89—	90—
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	102½	103¼
» » » (5%)	86½	87—
» » urban (7%)	99—	100—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	82½	83½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	13—	14½—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01—	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ
din 8 Aprilie st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.70	Vênd.	8.72
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.97	»	10 —
Lire turcescĭ	»	11.20	»	11.30
Imperialĭ	»	10.20	»	10.30
Galbenĭ	»	5.86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	»	125.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Nr. 956/886.

Publicațiune.

Conformŭ dispositiunilorŭ §-lui 16 alŭ art. de lege 44 din 1883 se aduce la cunoscință publică cumcă listele asupra mĕsurărei dărei pentru 1886 conținêndŭ 1) darea de pămêntŭ; 2) darea de case: 3) darea de câștigŭ de clasa I. și II-a suntŭ depuse la oficiolatulŭ orășenescŭ de dare spre a le puté vedea fie-care dela **12 până inclusive în 19 Aprilŭ** a. c. înainte de prânzŭ dela 9—12 și după prânzŭ dela 3—5 óre.

In contra cuotelorŭ de dare stabilite în aceste conspecte póte face recursŭ la comisiunea administrativă:

a) In decursŭ de 15 ḑile i. c. până la 27 Aprile a. c. inclusive acei contribuabilĭ, carĭ în anulŭ trecutŭ au fostŭ deja supușĭ uneia din speciile amintite de dare.

b) Acei contribuabilĭ însĕ, carĭ pentru anulŭ 1886 suntŭ pentru prima dată supușĭ uneia din speciile amintite de dare, și anume în decursŭ de 15 ḑile, începêndŭ cu ḑiua inducerei datorinței lorŭ de dare în cólele de plătire.

Recursele în contra mĕsurărei darei suntŭ a se așterne primarului orășenescŭ, respective magistratului orășenescŭ.

Recursele așternute după terminele amintite sĕ respingŭ!

In fine se provócă toțĭ contribuabilii ca spre scopulŭ înscrierei dărei, sĕ se presenteze cu cólele lorŭ de plătire la subscrisulŭ oficiolatŭ de dare fără amênare.

Brașovŭ, în 8 Aprile 1886.

Oficiolatulŭ orășenescŭ de dare.

Tipografia ALEXI Brașovŭ.